

Arbetsmarknadsutskottets yttrande 2020/21:AU1y

Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som kan komma att väckas i de delar de rör inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde.

Arbetsmarknadsutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i budgetpropositionen och motionerna som gäller utgiftsramarna för utgiftsområdena 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv för 2021 samt de preliminära utgiftsramarna för 2022 och 2023 för samma utgiftsområden.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna i dessa delar.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (M, SD, V, KD).

Utskottets överväganden

Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Propositionen

I proposition 2020/21:1 yrkande 7 i denna del föreslår regeringen att utgiftsramen för utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering ska uppgå till 7 790 741 000 kronor 2021 och att utgiftsramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv ska uppgå till 105 724 319 000 kronor 2021 (tab. 7.2).

Förslaget innebär en minskning med 2 330 miljoner kronor för utgiftsområde 13 och en minskning med 683 miljoner kronor för utgiftsområde 14 i förhållande till ramen för innevarande budgetår inklusive redan beslutade¹ och föreslagna² ändringsbudgetar (tab. 7.4).

Vidare föreslår regeringen att utgifterna för 2022 och 2023 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt ska beräknas till 7 231 respektive 7 097 miljoner kronor för utgiftsområde 13 och till 95 683 respektive 86 457 miljoner kronor för utgiftsområde 14 (yrkande 10 i denna del och tab. 7.4).

När det gäller utgiftsutvecklingen över tid redovisar regeringen detta på olika sätt, bl.a. som en jämförelse med föregående år, och som en revidering av den beräkning som presenterades i 2020 års ekonomiska vårproposition.

När det gäller den makroekonomiska utvecklingen och volymförändringar anger regeringen för utgiftsområde 13 att de volymrelaterade utgifterna minskar bl.a. till följd av att antalet personer som väntas söka asyl i Sverige antas minska med anledning av pandemin.

För utgiftsområde 14 anger regeringen att utgifterna har ökat på grund av åtgärder som har vidtagits för att stödja arbetslösa till följd av de effekter som

¹ Vårändringsbudget för 2020, Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:132, bet. 2019/20:FiU51, rskr. 2019/20:199–202), Extra ändringsbudget för 2020 – Ytterligare åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:146, bet. 2019/20:FiU56, rskr. 2019/20:207–212), riksdagens ändring av statens budget för 2020 (bet 2019/20:FiU49, rskr. 2019/20:163–166), Extra ändringsbudget för 2020 – Fler kraftfulla åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:166, bet. 2019/20:FiU59, rskr. 2019/20:276–279), Extra ändringsbudget för 2020 – Stöd till hälso- och sjukvården, utbildningsinsatser och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:167, bet. 2019/20:FiU60, rskr. 2019/20:293–299), Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:181, bet. 2019/20:FiU61, rskr. 2019/20:351–353), Extra ändringsbudget för 2020 – Ersättning till riskgrupper, kapitalinsatser i statligt ägda företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:187, bet. 2019/20:FiU62, rskr. 2019/20:361–366) och Särskild beräkning av tandvårdsersättning med anledning av sjukdomen covid-19 (prop. 2019/20:184, bet. 2019/20:SoU26, rskr. 2019/20:370).

² Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset (prop. 2020/21:4) och Höständringsbudget för 2020 (prop. 2020/21:2).

spridningen av det nya coronaviruset har på arbetsmarknaden. Det handlar bl.a. om högre utgifter för arbetslöshetsersättningen och aktivitetsstödet. När det gäller makroekonomiska förändringar gör regeringen bedömningen att utgifterna kommer att öka bl.a. till följd av en högre arbetslöshet.

I propositionen lyfter regeringen fram ett antal viktiga reformer och vilka effekter dessa kommer att få för anslagsnivåerna och utgiftsramarna i förhållande till 2020 års ekonomiska vårproposition (tab. 7.16). Budgetpropositionen för 2021 bygger på en politisk överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna.

Regeringen understryker inledningsvis att pandemin har drabbat Sverige och världen hårt. Hela det svenska samhället har under våren kraftsamlat för att begränsa spridningen av sjukdomen covid-19. Förutom att peka på de personliga konsekvenserna för dem som har drabbats och på det ansträngda läget inom vården framhåller regeringen att Sverige, liksom hela världsekonomin, har drabbats av en kraftig ekonomisk nedgång. Detta har medfört att företag har gått i konkurs och att arbetslösheten har stigit snabbt.

Inom utgiftsområde 13 lyfter regeringen fram bl.a. åtgärder mot segregation i form av sociala insatser i socioekonomiskt utsatta områden och kompetensutveckling mot hedersbrott. Det nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck görs permanent vid Länsstyrelsen i Östergötland. Regeringen föreslår också att samhällsinformationen för asylsökande stärks.

Inom utgiftsområde 14 framhåller regeringen att den som har förlorat arbetet behöver ekonomisk trygghet och ska möta både tydliga krav och goda möjligheter att ställa om till ett nytt jobb. Regeringen föreslår bl.a. att de höjda ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen och den lättnad i fråga om arbetsvillkoret som har införts under pandemin förlängs t.o.m. 2022. För att underlätta omställning till jobb avser regeringen bl.a. att öka tillgången till arbetsmarknadsutbildningar.

För att ge stöd till den som står långt från arbetsmarknaden föreslås bl.a. ökade medel till upphandlade matchningstjänster, extratjänster och introduktionsjobb. Ytterligare medel tillförs också för att säkerställa ett effektivt införande av ett intensivår för nyanlända. Vidare tillförs Arbetsförmedlingen medel för att säkerställa ändamålsenlig lokal närvaro och en likvärdig service i hela landet. För att underlätta för personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga att få jobb föreslås att Samhall får ökade medel

Motionerna

Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna har presenterat var sin rambudgetmotion för 2021. I sina respektive motioner lämnar dessa partier förslag till nivåer på utgiftsramar för 2021 för utgiftsområdena 13 och 14 som skiljer sig från regeringens förslag. Partiernas

förslag, liksom förslagen till preliminära utgiftsramar för respektive utgiftsområde åren därefter, framgår av tabellerna 1–4 nedan.

Tabell 1 Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 13

Tusental kronor

År	Regeringen	M	SD	V	KD
2021	7 790 741	–932 000	–3 977 132	1 900 000	–461 000

Källor: prop. 2020/21:1, mot. 2020/21:3422 (M), mot. 2020/21:3128 (SD), mot. 2020/21:3170 (V) och mot. 2020/21:3530 (KD).

Tabell 2 Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 14

Tusental kronor

År	Regeringen	M	SD	V	KD
2021	105 724 319	–9 879 000	–6 719 887	4 325 000	–7 439 700

Källor: prop. 2020/21:1, mot. 2020/21:3422 (M), mot. 2020/21:3128 (SD), mot. 2020/21:3170 (V) och mot. 2020/21:3530 (KD).

Tabell 3 Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 13

Miljoner kronor

År	Regeringen	M	SD	V	KD
2022	7 231	–1 440	–5 272	1 900	–451
2023	7 097	–1 935	–6 747	1 900	–548

Källor: prop. 2020/21:1, mot. 2020/21:3422 (M), mot. 2020/21:3128 (SD), mot. 2020/21:3170 (V) och mot. 2020/21:3530 (KD).

Tabell 4 Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 14

Miljoner kronor

År	Regeringen	M	SD	V	KD
2022	95 683	–8 999	–11 578	4 525	–1 595
2023	86 457	–4 100	–9 005	7 125	1 985

Källor: prop. 2020/21:1, mot. 2020/21:3422 (M), mot. 2020/21:3128 (SD), mot. 2020/21:3170 (V) och mot. 2020/21:3530 (KD).

Nedan redovisas partiernas viktigaste skiljelinjer i förhållande till regeringens förslag med betoning på de delar som påverkar de alternativa ramnivåerna för utgiftsområdena 13 och 14.

I partimotion 2020/21:3422 av Ulf Kristersson och Elisabeth Svantesson lyfter Moderaterna fram vikten av att knäcka arbetslösheten. Moderaterna anser att regeringen agerar som om Sveriges problem enbart är en effekt av coronakrisen, när det i stället handlar om en arbetslöshet som både är konjunkturell och strukturell. Moderaterna menar att regeringen inte har lyckats bryta det stora utanförskapet och bidragsberoende som många människor befunnit sig i under lång tid trots att vi har haft en långvarig högkonjunktur. Som en del i arbetet med att knäcka arbetslösheten krävs det enligt Moderaterna en ny integrationspolitik med högre ställda krav och förväntningar och med fokus på språk, jobb och gemensamma värderingar.

För utgiftsområde 13 föreslår Moderaterna en utgiftsram som är 932 miljoner kronor lägre än regeringens förslag (yrkande 3 i denna del).

Moderaterna vill införa ett volymmål för asylmottagandet med sikte på ett betydligt lägre mottagande än i dag, vilket bl.a. skulle innebära minskade utgifter för ersättning till kommunerna för flyktingmottagandet. Förslaget innebär även minskade utgifter för etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare inom utgiftsområde 14. Vidare när det gäller integrationspolitiken föreslås bl.a. en utökad samhällsorientering för äldre.

Moderaterna vill lägga ned Jämställdhetsmyndigheten och Delegationen mot segregation och avvisar dessutom förslaget om statsbidrag till arbetet mot segregation. Nationellt centrum för kvinnofrid och kvinnojourerna föreslås få ökade medel.

För utgiftsområde 14 föreslår Moderaterna en utgiftsram som är 9 879 miljoner kronor lägre än regeringens förslag (yrkande 3 i denna del).

För att nyanlända invandrare snabbare ska börja försörja sig själva krävs det enligt Moderaterna förändringar av etableringsprogrammet, bl.a. tydligare krav på att lära sig svenska och på att utbilda sig för att möta kraven på den svenska arbetsmarknaden. Moderaterna anser vidare att Arbetsförmedlingens arbete med nyanlända invandrades etablering inte är tillfredsställande. Därför bör de kommuner som vill kunna ta över ansvaret för integrationen och etableringen av nyanlända invandrare.

När det gäller arbetsmarknadspolitiska program och insatser vill Moderaterna bl.a. möjliggöra för fler nystartsjobb.

Arbetslöshetsförsäkringen, liksom bidrags- och ersättningssystem över huvud taget, bör enligt Moderaterna präglas av en tydlig arbetslinje. Ersättningsnivåerna inom försäkringen bör vara skäliga men på samma gång inte leda till en högre arbetslöshet över tid. Partiet avvisar regeringens förslag om att förlänga de tillfälligt höjda ersättningsnivåerna och förändrade villkoren inom arbetslöshetsförsäkringen. Moderaternas förslag om en reformerad arbetslöshetsförsäkring innebär bl.a. ett sänkt tak i ersättningen och en kortare ersättningsperiod. När det gäller aktivitetsstödet föreslås en tidsgräns för denna ersättning.

Moderaterna föreslår bl.a. också att Arbetsmiljöverket ska reformeras och att Myndigheten för arbetsmiljökunskap läggas ned.

I partimotion 2020/21:3128 av Jimmie Åkesson m.fl. tillstår Sverigedemokraterna inledningsvis att de ändringsbudgetar som riksdagen hittills har beslutat om har varit nödvändiga bl.a. för att hantera akuta problem kopplade till covid-19. Sverigedemokraterna anser dock att det behövs ytterligare åtgärder för att hantera de långtgående problemen med ekonomin i allmänhet och arbetsmarknaden i synnerhet. Mer behöver göras för att få nyanlända att anpassa sig till den svenska arbetsmarknaden och den svenska kulturen i stället för tvärtom, vilket enligt Sverigedemokraterna har varit regeringens tillvägagångssätt och har inneburit en högre jämviktsarbetslöshet och sämre offentliga finanser samt en risk för ett permanent utanförskap och segregerad arbetslöshet.

För utgiftsområde 13 föreslår Sverigedemokraterna en utgiftsram som är 3 977 miljoner kronor lägre än regeringens förslag (yrkande 5 i denna del).

Som en konsekvens av partiets förslag på det migrationspolitiska området föreslås bl.a. en halvering av anslaget till kommunersättning vid flyktningmottagande.

Sverigedemokraterna föreslår att myndigheterna Diskrimineringsombudsmannen, Jämställdhetsmyndigheten och Delegationen mot segregation läggs ned och avvisar förslaget om statsbidrag till arbetet mot segregation.

För utgiftsområde 14 föreslår Sverigedemokraterna en utgiftsram som är 6 720 miljoner kronor lägre än regeringens förslag (yrkande 5 i denna del).

Eftersom Sverigedemokraterna har som målsättning att minska utgifterna för arbetsmarknadsåtgärder avvisas nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsutbildningar. Partiet avvisar också anslaget om ersättning till vissa nyanlända invandrare.

Sverigedemokraternas ambition är att avveckla Arbetsförmedlingen i dess nuvarande form och öppna matchningen på arbetsmarknaden för privata aktörer. Steg i denna riktning har enligt Sverigedemokraterna tagits av januaripartierna, men det fortsatta reformarbetet måste fortskrida under sträng kontroll och kontinuerlig utvärdering.

Arbetslöshetsförsäkringen bör enligt Sverigedemokraterna betraktas som en del av de grundläggande socialförsäkringssystemen och därmed vara helt statligt finansierad. Partiet föreslår ökade medel till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.

Sverigedemokraterna vill att regeringen i samarbete med arbetsmarknadens parter ska se över möjligheten att skapa en modell för lärlingsanställningar. Partiet föreslår också bl.a. starta-eget-bidrag för yrkesverksamma.

När det gäller de regionala skyddsombuden är Sverigedemokraterna kritiska till att de utses och anställs av fackförbunden. I stället föreslår partiet att s.k. arbetsmiljörådgivare ska införas som ska höra till Arbetsmiljöverket.

Vänsterpartiet konstaterar i partimotion 2020/21:3170 av Jonas Sjöstedt m.fl. att coronapandemin har slagit hårt mot den svenska arbetsmarknaden och skapat allvarliga problem. Arbetslösheten har skjutit i höjden och riskerar för alltför många att bli långvarig. För att motverka ytterligare omfattande och djupgående problem för individer och samhälle krävs ett kraftfullt agerande från statens sida. Det inbegriper enligt partiet en arbetsmarknadspolitik för stöd och omställning som snabbt kan skalas upp.

För utgiftsområde 13 föreslår Vänsterpartiet en utgiftsram som är 1 900 miljoner kronor högre än regeringens förslag (yrkande 7 i denna del). I detta rymms en höjning av kommunersättning vid flyktningmottagande till följd av att partiet föreslår en amnesti för de ensamkommande barn och unga som varit i Sverige i över ett år.

För utgiftsområde 14 föreslår Vänsterpartiet en utgiftsram som är 4 325 miljoner kronor högre än regeringens förslag (yrkande 7 i denna del).

Vänsterpartiet framhåller att den viktigaste myndigheten för att genomföra en aktiv arbetsmarknadspolitik, Arbetsförmedlingen, befinner sig i ett osäkert läge, bl.a. på grund av att regeringen, Liberalerna och Centerpartiet har kommit överens om att privatisera stora delar av verksamheten. Vänsterpartiet

vill att Arbetsförmedlingen ska reformeras i en helt annan riktning, med en förändring av myndighetens uppdrag där den enskildes behov och samhällets vilja att stödja står i centrum. Vidare anser partiet bl.a. att samrådet mellan Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadens parter bör stärkas i syfte att ta till vara parternas unika kompetens om arbetsmarknadens funktionssätt. Myndighetens samverkan med kommuner, regioner och näringsliv bör utvecklas. Vänsterpartiet vill behålla Arbetsförmedlingen i offentlig regi och föreslår ökade medel för att myndigheten ska kunna hantera den snabbt stigande arbetslösheten och erbjuda de arbetslösa stöd och utbildning. I fråga om arbetsmarknadsåtgärder föreslås bl.a. att fler arbetslösa borde ges möjlighet att delta i arbetsmarknadsutbildning.

När det gäller arbetslöshetsförsäkringen välkomnar Vänsterpartiet regeringens förslag i vårandringsbudgeten som innebar tillfälligt höjda ersättningsnivåer och lättnader i arbets- och medlemsvillkoren. Vänsterpartiet anser dock inte att detta är tillräckligt och föreslår därför att de nuvarande ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet permanentas och att lättnaden i arbetslöshetsförsäkringens arbetsvillkor bibehålls. Därutöver föreslår Vänsterpartiet att studerandevillkoret återinförs.

När det gäller arbetsmiljön menar Vänsterpartiet att det finns stora brister, vilket leder till skador, sjukdomar och dödsfall. Vänsterpartiet vill därför genomföra en bred arbetsmiljöinsats med fokus på Arbetsmiljöverkets arbete, skyddsombudsverksamheten och företagshälsovården.

Kristdemokraterna hävdar i partimotion 2020/21:3530 av Ebba Busch m.fl. att den ekonomiska krisen till följd av coronapandemin har förstärkt flera av de problem som fanns redan tidigare och som regeringen stått alltför passiv inför. Tudelningen på arbetsmarknaden är ännu större liksom antalet arbetslösa, och de som stod långt från arbetsmarknaden före lågkonjunkturen har ännu sämre chanser att få jobb nu. Kristdemokraterna anser att det krävs omfattande reformer inom arbetsmarknadspolitiken och en förbättrad integrationspolitik så att nyanlända invandrare snabbare kan få arbete och en hållbar bostadssituation.

För utgiftsområde 13 föreslår Kristdemokraterna en utgiftsram som är 461 miljoner kronor lägre än regeringens förslag (yrkande 3 i denna del).

Kristdemokraterna anser att integrationsinsatser behövs redan under asyltiden och vill därför tidigarelägga insatser som t.ex. samhällsorientering för nyanlända inom ramen för ett s.k. asylprogram. Länsstyrelserna, som idag ansvarar för asylsökandes sysselsättning, ska enligt förslaget också ansvara för detta program för integrationsinsatser under asyltiden.

För utgiftsområde 14 föreslår Kristdemokraterna en utgiftsram som är 7 440 miljoner kronor lägre än regeringens förslag (yrkande 3 i denna del).

Kristdemokraterna hänvisar till att de tillsammans med Moderaterna påbörjade en effektivisering av arbetsmarknadsåtgärderna i och med det gemensamma förslag till budget som riksdagen röstade ja till 2018. Kristdemokraterna vill nu gå vidare med ett antal åtgärder, och bl.a. anser

partiet att introduktionsjobben bör avvecklas. I övrigt föreslås neddragningar gällande bl.a. extratjänster och arbetsmarknadsutbildningar.

När det gäller nystartsjobben anser partiet att det måste bli mer förmånligt för arbetsgivaren att använda dessa och föreslår därför att lönetaket höjs och tillför dessutom medel för fler nystartsjobb. I övrigt anser Kristdemokraterna att etableringsjobben tills vidare bör välkomnas som ett av parterna framtaget förslag för personer som står långt från arbetsmarknaden, och partiet kommer noggrant att följa resultaten av anställningsformen.

När det gäller Arbetsförmedlingen menar Kristdemokraterna att myndigheten dras med låga resultat till höga kostnader år efter år. Arbetsförmedlingen bör därför avvecklas i dess nuvarande form, men reformeringen måste genomföras välutrett och genomarbetat, med hänsyn till arbetsmarknadsläget. Den process som har inletts för att reformera Arbetsförmedlingen ska fortsätta, med de förändringar som drevs igenom bl.a. av Kristdemokraterna.

I fråga om arbetslöshetsförsäkringen anser Kristdemokraterna att den konjunkturnedgång som coronapandemin har medfört visat att det behövs ett starkt och inkluderande skyddsnät för alla arbetstagare. Arbetslöshetsförsäkringen bör därför göras obligatorisk, på liknande sätt som andra socialförsäkringssystem. Vidare bör ersättningsnivåerna göras konjunkturbaserade och ge både trygghet och drivkrafter till arbete som successivt ökar via en nedtrappad ersättning. Kristdemokraterna avvisar regeringens förslag om att förlänga de tillfälligt högre ersättningsnivåerna men godtar lättnaden i arbetsvillkoret.

Utskottets ställningstagande

Utskottet lämnar i det följande sin övergripande bedömning av ramnivåerna och kommenterar vissa reformer för att senare, i betänkandena 2020/21:AU1 och 2020/21:AU2, återkomma till en mer detaljerad behandling av regeringens förslag inom utgiftsområdena 13 och 14.

Utskottet kan inledningsvis konstatera att pandemin har drabbat Sverige och världen hårt. Många människor har insjuknat och tusentals har avlidit. Det är en personlig tragedi för var och en som har drabbats. Till de allvarligare konsekvenserna hör även att Sverige och hela världsekonomin drabbats av en kraftig ekonomisk nedgång. Företag har gått i konkurs och arbetslösheten har stigit snabbt. Liksom regeringen anser utskottet att en arbetslöshet som tillåts att bita sig fast på höga nivåer inte bara är ett problem för den som drabbas, utan också ett hot mot ekonomi, välfärd och framtidstro. Förutom att vidta åtgärder här och nu för att stötta den ekonomiska återhämtningen är det viktigt att fortsätta arbetet med reformer för att långsiktigt lösa samhällsproblemen, exempelvis när det gäller integration och segregation. Utskottet är övertygat om att Sverige på detta sätt kan komma ur krisen starkare.

Arbete är den viktigaste förutsättningen för egen försörjning och deltagande i samhället. I en lågkonjunktur riskerar personer som redan tidigare hade en

svag förankring på arbetsmarknaden att drabbas särskilt hårt. I förlängningen hotar långtidsarbetslöshet och att personer lämnar arbetskraften. Utskottet välkomnar därför att regeringen föreslår att Arbetsförmedlingen tillförs medel för att hantera en växande arbetslöshet och säkerställa en ändamålsenlig lokal närvaro och likvärdig service i hela landet. På samma gång ska Arbetsförmedlingen reformeras i grunden och fristående aktörer ska matcha och rusta arbetssökande för de lediga jobben. Vidare när det gäller personer som står långt från arbetsmarknaden välkomnar utskottet förslaget att merkostnadsersättningen till Samhall ska utökas.

Utskottet kan inte nog betona vikten av att arbetet för att minska och motverka segregation måste fortsätta. I Sverige ska alla barn, oavsett var de bor, känna trygghet och ha goda förebilder och lika möjlighet att förverkliga sina drömmar. Utskottet ställer sig bakom den förstärka satsningen mot segregation med fokus på sociala insatser i socioekonomiskt utsatta områden.

Vidare välkomnar utskottet att arbetet mot mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld mot barn ska utvecklas och stärkas. I detta sammanhang vill utskottet särskilt uppmärksamma och välkomna att det nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck görs permanent vid Länsstyrelsen i Östergötland.

Utskottet övergår nu till att kommentera vissa av de förslag som framförs i oppositionspartiernas motioner. Det är de viktigaste skiljelinjerna gentemot regeringens politik och utskottets uppfattning om politikens inriktning som ligger i fokus. Utskottet kan inledningsvis konstatera att Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna i sina respektive budgetmotioner för utgiftsområde 13 föreslår utgiftsramar som är lägre eller väsentligt lägre än regeringens. Vänsterpartiet föreslår en väsentligt högre ramnivå än regeringen. För utgiftsområde 14 föreslår Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna väsentligt lägre ramnivåer än regeringen. Vänsterpartiet föreslår en väsentligt högre ramnivå än regeringen.

När det gäller flyktningmottagandet kan utskottet konstatera att Sverigedemokraternas förslag i praktiken innebär att integrationspolitiken helt slopas. Sverigedemokraterna förespråkar också s.k. återvandring, dvs. att personer på olika sätt ska förmås att återvända till sina gamla hemländer. Moderaterna för sin del uttrycker sig i termer av volymmål för asylmottagandet med sikte på ett betydligt lägre mottagande. Det är utskottets uppfattning att den svenska migrationspolitiken ska vara långsiktigt hållbar, rättssäker och human och att asylrätten ska värnas. Utskottet noterar att den parlamentariskt sammansatta Migrationskommitténs betänkande nu har skickats på remiss. Utskottet följer givetvis med intresse den fortsatta beredningen av frågan som i förlängningen kommer att få stor betydelse för integrationspolitiken.

När det gäller arbetsmarknadspolitik konstaterar utskottet att förslagen från Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna följer den tidigare förda politiken med fortsatt kraftiga neddragningar av programmen och insatserna. Utskottet anser inte att en sådan inriktning skulle underlätta en

aktiv arbetsmarknadspolitik, vilken behövs inte minst i tider som dessa. Även om återhämtningen i vissa avseenden har inletts är framtidsutsikterna osäkra och det finns risk för en ökad långtidsarbetslöshet. Vår erfarenhet av tidigare kriser talar för att återhämtningen kan bli utdragen. Och inte minst utifrån detta perspektiv menar utskottet att arbetsmarknadspolitik behövs utvecklas. För de som redan före krisen stod långt från arbetsmarknaden införs fler möjligheter att få in en fot i arbetslivet med upphandlade matchningstjänster, extratjänster och introduktionsjobb. Det är också viktigt att ytterligare medel tillförs för att säkerställa ett effektivt införande av intensivåret för nyanlända invandrare.

När det gäller Vänsterpartiets förslag kan utskottet i och för sig sympatisera med den positiva inställningen till arbetsmarknadsutbildningar – vilka också tillförs medel i regeringens förslag – men i övrigt ligger partiets resonemang långt från de överväganden utskottet anser är nödvändiga.

När det gäller arbetslöshetsförsäkringen noterar utskottet att såväl Moderaterna som Kristdemokraterna avvisar förlängningen av de tillfälligt höjda ersättningsnivåerna. Moderaterna avvisar även förlängd lättnad i arbetsvillkoret. Utskottet för sin del står bakom regeringens förslag och anser att försäkringen genom denna utformning, utöver trygghet för den som är eller riskerar att bli arbetslös, också upprätthåller hushållens köpkraft, vilket bidrar till den ekonomiska återhämtningen.

Tydliga och viktiga skillnader jämfört med regeringens politik märks också när en stor del av oppositionen föreslår att Jämställdhetsmyndigheten ska läggas ned. För utskottet är det fortfarande angeläget att Jämställdhetsmyndigheten kan fullgöra sina uppgifter, bl.a. uppföljning, analys och samordning, i syfte att nå de jämställdhetspolitiska målen.

Utskottet vill även framhålla att Delegationen mot segregation nyligen har startat upp sitt arbete och anser, tvärtemot vad Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna menar, att myndigheten ska få fortsätta arbetet för att motverka segregation.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv för 2021 samt de preliminära utgiftsramarna för respektive utgiftsområde för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 22 oktober 2020

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Anna Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Johansson (S), Gulan Avci (L), Mats Green (M), Patrik Björck (S), Saila Quicklund (M), Magnus Persson (SD), Martin Ådahl (C), Ann-Sofie Lifvenhage (M), Ebba Hermansson (SD), Serkan Köse (S), Leila Ali-Elmi (MP), Malin Danielsson (L), Johanna Haraldsson (S), Marianne Pettersson (S), Ciczie Weidby (V), Désirée Pethrus (KD) och Ludvig Aspling (SD).

Avvikande meningar

1. **Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (M)**

Mats Green (M), Saila Quicklund (M) och Ann-Sofie Lifvenhage (M) anför:

Att likt regeringen enbart se Sveriges problem som en effekt av krisen anser vi är ett misstag. När det gäller arbetsmarknaden har den underpresterat under lång tid. Och trots Stefan Löfvens löften om EU:s lägsta arbetslöshet var Sverige det enda land där arbetslösheten, jämfört med hösten 2014, hade ökat innan krisen bröt ut. Med en arbetslöshet över 9 procent har vi nu högre arbetslöshet än alla EU-länder förutom länder som Grekland, Spanien och Italien. Det beror till stor del på att det råder massarbetslöshet bland många grupper på arbetsmarknaden, och värst är det för utrikes födda med svag utbildningsbakgrund.

Arbetslösheten är både konjunkturell och strukturell, och båda aspekterna behöver bemötas. Moderaternas plan för att knäcka arbetslösheten innefattar dels konjunkturåtgärder för att pressa tillbaka den arbetslöshet som kommit under coronakrisen, dels strukturella reformer för att lösa Sveriges problem med utanförskap och låg tillväxt.

Moderaterna vill införa ett volymmål för invandringen till Sverige som utgår från Sveriges integrationsförmåga. På samma gång behöver Sverige återigen bli möjligheternas land, där man kan börja med nästan ingenting och ta sig nästan hur långt som helst. Ett ja till att stanna i Sverige ska också betyda ett ja till att kunna komma in i samhället. Så är det inte alltid i dag. Det behövs en ny integrationspolitik med högre ställda krav och förväntningar och med fokus på språk, jobb och gemensamma värderingar. Alltför många som invandrat till Sverige fastnar i dag i bidragsförsörjning.

Vi anser att det krävs förändringar av etableringsprogrammet, bl.a. tydligare krav på att lära sig svenska och på att utbilda sig för att möta kraven på svensk arbetsmarknad. Eftersom Arbetsförmedlingens arbete med etableringen inte är tillfredsställande bör de kommuner som vill kunna ta över ansvaret för integrationen och etableringen av nyanlända invandrare.

Nedan uppmärksammar vi några av de reformer Moderaterna har på utgiftsområdena 13 och 14, viktiga skillnader gentemot regeringens förslag i budgetpropositionen och bemöter utskottets uppfattning om politikens inriktning. I de kommande betänkandena 2020/21:AU1 och 2020/21:AU2 återkommer vi med en mer fullständig redogörelse för vår politik för

jämställdhet och nyanlända invandrades etablering samt arbetsmarknad och arbetsliv.

För utgiftsområde 13 föreslår Moderaterna en ram som är 932 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Ett volymmål för asylmottagandet skulle innebära minskade utgifter för ersättning till kommunerna för flyktingmottagandet. Vi avvisar också regeringens förslag om ökade bidrag till kommuner med högt flyktingmottagande. När det gäller integrationspolitiken föreslår vi bl.a. en utökad samhällsorientering för äldre.

Moderaternas uppfattning är sedan länge att segregation bör motverkas genom reformer som leder till att fler människor arbetar och genom förbättrad integration, och vi avvisar därför förslaget om särskilda medel till åtgärder mot segregation. I linje med detta håller vi inte med utskottet när det gäller behovet av en särskild myndighet för detta område utan anser att Delegationen mot segregation bör läggas ned.

Vi håller inte heller med utskottet när det gäller Jämställdhetsmyndighetens verksamhet. Vi anser att ett aktivt jämställdhetsarbete måste bedrivas inom alla relevanta myndigheter för att få genomslag. En särskild myndighet för jämställdhetsfrågor kan få motsatt effekt genom att arbetet inom andra myndigheter och aktörer sidoordnas och nedprioriteras. Vi anser således fortfarande att Jämställdhetsmyndigheten bör läggas ned.

När det gäller Nationellt centrum för kvinnofrid och kvinnojourerna anser vi att regeringen inte gör tillräckligt. För att dessa verksamheter ska ha tillräckligt med stödinsatser och en god beredskap tillför vi ytterligare medel.

För utgiftsområde 14 föreslår Moderaterna en utgiftsram som är 9 879 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Eftersom nystartsjobben under tidigare kriser har visat sig vara effektiva för att få arbetslösa närmare arbetsmarknaden föreslår vi ökade medel för denna insats till skillnad från vad regeringen och utskottet gör som istället föredrar ytterligare satsningar på extratjänsterna.

Arbetslöshetsförsäkringen, liksom bidrags- och ersättningssystem över huvud taget, bör enligt vår mening präglas av en tydlig arbetslinje. Ersättningsnivåerna inom försäkringen bör vara skäliga men på samma gång inte leda till en högre arbetslöshet över tid. För att värna försäkringens roll som omställningsförsäkring föreslår vi bl.a. sänkt tak i ersättningen och en kortare ersättningsperiod. Av samma skäl håller vi inte med utskottet om behovet av en förlängning av de höjda ersättningsnivåerna och lättningen i arbetsvillkoret.

För att värna arbetslinjen vill vi dessutom införa en tidsgräns för aktivitetsstödet. I dag är det möjligt att vara arbetslös under lång tid med bibehållen ersättningsnivå i och med övergången från arbetslöshetsersättning till aktivitetsstöd. För att stärka drivkrafterna till arbete anser vi därför att möjligheten till ersättningar som överstiger försörjningsstödet bör begränsas.

Vi vill höja anslaget till Arbetsmiljöverket för att öka antalet inspektioner och för att genomföra en omfattande reformering av myndigheten. Myndigheten för arbetsmiljökunskap bör läggas ned.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser vi att partimotion 2020/21:3422 (M) bör tillstyrkas i berörda delar. Regeringens förslag i motsvarande delar bör avstyrkas, likaså övriga oppositionspartiets förslag.

2. Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (SD)

Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Ludvig Aspling (SD) anför:

Sverige har stora samhällsproblem som åtminstone delvis kan förklaras med att stora grupper står utanför den reguljära arbetsmarknaden. Gapet i arbetslöshet mellan inrikes och utrikes födda är fortsatt stort. Dessutom är det så att i ett läge där högkonjunktur övergått till lågkonjunktur, parallellt med en fortsatt automatisering och digitalisering, minskas efterfrågan på okvalificerad arbetskraft vilket gör gruppen utrikes födda särskilt utsatt.

De riktade åtgärder som nuvarande och tidigare regeringar genomfört har visat sig vara verkningslösa för att minska gapet mellan inrikes och utrikes födda. Det blir alltmer tydligt att mer behöver göras för att få nyanlända invandrare att anpassa sig till den svenska arbetsmarknaden i stället för ytterligare försök med att anpassa den svenska marknaden efter nyanlända.

Den svenska modellen har visat sig framgångsrik i att reglera villkoren mellan arbetstagare och större företag, men vi vill se en större flexibilitet och bättre villkor för små och medelstora företag som förenas med en trygg arbetsmiljö. Dessutom är det så att en stor del av den svenska arbetsmarknads- och åtgärdspolitiken inte kan beskrivas som annat än spektakulärt kostsam och ineffektiv.

När det gäller Arbetsförmedlingen är vår ambition att den ska avvecklas i dess nuvarande form och att matchningen på arbetsmarknaden ska öppnas upp för privata aktörer. Steg i denna riktning har förvisso tagits av januaripartierna och utskottet verkar inte ha ändrat åsikt gällande reformeringen, men enligt vår mening måste det fortsatta arbetet fortskrida under sträng kontroll och kontinuerlig utvärdering.

Nedan uppmärksammar vi några av de reformer Sverigedemokraterna har på utgiftsområdena 13 och 14, viktiga skillnader gentemot regeringens förslag i budgetpropositionen och bemöter utskottets uppfattning om politikens inriktning. I de kommande betänkandena 2020/21:AU1 och 2020/21:AU2 återkommer vi med en mer fullständig redogörelse för vår politik för jämställdhet och nyanlända invandrades etablering samt arbetsmarknad och arbetsliv.

För utgiftsområde 13 föreslår Sverigedemokraterna en utgiftsram som är 3 977 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Som en konsekvens av Sverigedemokraternas förslag på det migrationspolitiska området föreslår vi en halvering av anslaget till kommunersättning vid flyktingmottagande.

Vi håller inte med utskottet när det gäller behovet av en särskild myndighet för jämställdhet utan vår uppfattning är fortfarande att Jämställdhetsmyndigheten bör avvecklas. Vidare är vår uppfattning alltså att det inte finns något behov av en delegation mot segregation eller ineffektiva åtgärder mot segregation för den delen. Vi anser vidare att Diskrimineringsombudsmannen är en myndighet som fungerar bristfälligt, bidrar till rättsosäkerhet och inte utgår från en faktisk problembild, och vi anser därför fortfarande att myndigheten bör läggas ned.

Vi gör betydligt större satsningar på kvinnofrid än vad regeringen gör. Vi vill se fler kvinnojourer med specialistkompetens för dem som utsätts för hedersvåld, vi vill öka resurserna till kvinnojourerna för att öka trygghet och långsiktighet och vi vill öka stödet till Nationellt centrum för kvinnofrid i Uppsala.

För utgiftsområde 14 föreslår Sverigedemokraterna en utgiftsram som är 6 720 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Vi vill avveckla insatser och program som brister i resultat. Nystartsjobben, etableringsjobben och stödet för yrkes-introduktionsutbildningar leder inte till reguljära anställningar i önskad omfattning och bör avvecklas helt. Däremot vill vi behålla arbetsmarknadsutbildningarna och stödet till start av näringsverksamhet och till kompletterande aktörer. Vår uppfattning är att etableringsprogrammet bör upphöra och därför avvisar vi anslaget om ersättning till vissa nyanlända invandrare.

När det gäller arbetslöshetsförsäkringen anser vi att den bör betraktas som en del av de grundläggande socialförsäkringssystemen och vara obligatorisk och helt statligt finansierad. Därmed skulle kravet på medlemskap i en arbetslöshetskassa kunna avskaffas och försäkringen bli tillgänglig för flera. Vi vill också höja taket för ersättning, och sammantaget föreslår vi ökade medel till anslaget för arbetslöshetsersättningen.

I ett internationellt perspektiv finns det många framgångsrika exempel på lärlingsanställningar. Vi föreslår att regeringen i samarbete med arbetsmarknadens parter ser över möjligheterna att skapa en lämplig modell för lärlingsanställningar. Utgångspunkten ska vara att den som deltar i denna utbildningsinsats ska kunna kombinera gymnasiestudier med möjligheten att lära sig ett yrke hos en arbetsgivare. Insatsen ska kunna beviljas efter behov och inte begränsas till någon specifik kategori av arbetssökande.

De regionala skyddsombuden utses och anställs av fackförbunden, vilkas nära band till socialdemokratin medför att de inte längre i första hand fokuserar på att försvara medlemmarnas intressen, utan istället driver socialdemokratis frågor i en facklig kontext. Den som har en annan politisk uppfattning hindras aktivt av facket från att få förtroendeposter trots att de har kunskap och engagemang samt medarbetarnas förtroende. Vi vill se en avpolitisering av

arbetsmiljöarbetet och föreslår därför ett system med oberoende arbetsmiljö-rådgivare, helt fristående från arbetstagarorganisationerna och underställda Arbetsmiljöverket.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser vi att partimotion 2020/21:3128 (SD) bör tillstyrkas i berörda delar. Regeringens förslag i motsvarande delar bör avstyrkas, likaså övriga oppositionspartiets förslag.

3. Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (V)

Ciczie Weidby (V) anför:

Vänsterpartiet vill ha ett samhälle för alla, inte bara för några få. Det kräver en politik som ger alla, oavsett bakgrund, samma möjligheter och samma rätt till god utbildning, arbete och bostad. Vi vill föra en politik för inkludering – en politik som motverkar segregation och underlättar etablering i samhället. En politik som lägger grunden för grön omställning och ett mer jämlikt samhälle.

Vänsterpartiet förespråkar en aktiv statlig arbetsmarknadspolitik med tonvikt på god matchning, kunskapshöjande insatser och funktionella stöd riktade till de individer som bäst behöver dem. Insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad där människors kompetens och vilja att arbeta tas till vara. En sammanhållen statlig arbetsförmedling med nationell överblick är en förutsättning för att kunna föra en aktiv arbetsmarknadspolitik. Arbetsförmedlingen ska finnas i hela landet för att garantera att alla medborgare ges ett likvärdigt stöd oavsett var man bor. Coronapandemin har slagit hårt mot svensk arbetsmarknad och skapat allvarliga problem. Arbetslösheten har skjutit i höjden och riskerar för alltför många att bli alltför långvarig.

Nedan uppmärksammar jag några av de reformer Vänsterpartiet har på utgiftsområdena 13 och 14, viktiga skillnader gentemot regeringens förslag i budgetpropositionen och bemöter utskottets uppfattning om politikens inriktning. I de kommande betänkandena 2020/21:AU1 och 2020/21:AU2 återkommer jag med en mer fullständig redogörelse för vår politik för jämställdhet och nyanlända invandrades etablering samt arbetsmarknad och arbetsliv.

För utgiftsområde 13 föreslår Vänsterpartiet en utgiftsram som är 1 900 miljoner kronor högre än regeringens förslag.

Ensamkommande barn och unga har drabbats hårt av de senaste årens omsvängning av migrationspolitiken. För dessa personer som varit i Sverige i över ett år föreslår Vänsterpartiet en amnesti. Förslaget innebär ökade kostnader för kommunmottagandet.

För utgiftsområde 14 föreslår Vänsterpartiet en utgiftsram som är 4 325 miljoner kronor högre än regeringens förslag.

För att motverka ytterligare omfattande och djupgående problem orsakade av pandemin krävs det ett kraftfullt agerande från statens sida. Det inbegriper en arbetsmarknadspolitik för stöd och omställning som snabbt kan skalas upp. Dessvärre befinner sig den viktigaste myndigheten för att utgöra ett verktyg för en sådan politik, Arbetsförmedlingen, i ett sargat och osäkert läge redan tiden före pandemin, bl.a. på grund av att regeringen, Liberalerna och Centerpartiet kommit överens om att privatisera stora delar av verksamheten.

Till skillnad från utskottet säger jag nej till dessa försämringar. Jag vill i stället att Arbetsförmedlingen ska reformeras i en helt annan riktning och att detta ska ske på basis av en seriös och genomtänkt diskussion om den samlade arbetsmarknadspolitiken. Det kräver förutom ändringar av Arbetsförmedlingens uppdrag en större samverkan med andra myndigheter och instanser, där den enskildes behov och samhällets vilja att stödja står i centrum. Med dagens kaotiska situation som utgångspunkt vill jag höja anslagen till myndigheten och behålla Arbetsförmedlingen i offentlig regi. Detta är helt nödvändigt för att Arbetsförmedlingen ska kunna hantera den snabbt stigande arbetslösheten och erbjuda de arbetslösa stöd och utbildning.

Arbetsmarknadsutbildning är ett av de viktigaste verktygen i en aktiv arbetsmarknadspolitik. Den leder i hög utsträckning till arbete och ger långsiktigt positiva effekter på deltagarnas arbetsinkomster. Trots detta har antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning minskat de senaste åren. Det är visserligen bra att regeringen nu föreslår utökade medel för denna åtgärd och jag noterar utskottets positiva inställning, men jag anser att det krävs ytterligare satsningar. Antalet platser behöver utökas samtidigt som kvaliteten på utbildningarna behöver förbättras, och utbildningarna behöver i högre grad än i dag riktas mot bristyrken. Särskild vikt bör läggas på att erbjuda utbildningar till kvinnor som fortfarande är underrepresenterade i arbetsmarknadsutbildningarna. I sammanhanget vill jag understryka att höjda anslag till åtgärder behöver ackompanjeras av ökade förvaltningsanslag till Arbetsförmedlingen, såsom Vänsterpartiet föreslår, för att platserna faktiskt ska kunna anvisas.

När det gäller arbetslöshetsförsäkringen välkomnar jag regeringens förslag i vårändringsbudgeten som innebar tillfälligt höjda ersättningsnivåer och lättnader i arbets- och medlemsvillkoren. Till skillnad från regeringen och utskottet anser jag dock att fler åtgärder måste vidtas och förslår därför att de nuvarande ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet permanentas och att lättnaden i arbetslöshetsförsäkringens arbetsvillkor bibehålls. Därutöver förslår jag att studerandevillkoret, som avskaffades av högerregeringen 2007, återinförs.

Alla människor har rätt att arbeta i en trygg och säker arbetsmiljö som ger yrkesmässig och personlig utveckling – en arbetsmiljö som gör det möjligt att avsluta sitt yrkesliv med bibehållen fysisk och psykisk hälsa. I dag finns det stora brister i arbetsmiljön på svensk arbetsmarknad, vilket leder till skador, sjukdomar och dödsfall. För att motverka detta krävs det satsningar för en bättre arbetsmiljö. Jag vill därför genomföra en bred arbetsmiljöinsats med

fokus på Arbetsmiljöverkets arbete, skyddsombudsverksamheten och företagshälsovården.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser jag att partimotion 2020/21:3170 (V) bör tillstyrkas i berörda delar. Regeringens förslag i motsvarande delar bör avstyrkas, likaså övriga oppositionspartiets förslag.

4. Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (KD)

Désirée Pethrus (KD) anför:

Sverige befinner sig i ett bekymmersamt och osäkert läge. Den ekonomiska krisen till följd av coronapandemin har förstärkt flera av de problem som fanns redan tidigare och som regeringen stått alltför passiv inför. Tudelningen på arbetsmarknaden är ännu större liksom antalet arbetslösa, och de som stod långt från arbetsmarknaden innan lågkonjunkturen har ännu sämre chanser att få jobb. Kristdemokraterna anser att det krävs omfattande reformer inom arbetsmarknadspolitiken och en förbättrad integrationspolitik så att nyanlända invandrare snabbare kan få arbete och en hållbar bostadssituation.

När det gäller Arbetsförmedlingen dras myndigheten sedan länge med låga resultat till höga kostnader. Jag menar att Arbetsförmedlingen därför bör avvecklas i dess nuvarande form, men reformeringen måste genomföras välutrett och genomarbetat, och med hänsyn till arbetsmarknadsläget. Den process som inletts för att reformera Arbetsförmedlingen ska fortsätta, med de förändringar som drevs igenom bl.a. av Kristdemokraterna.

Eftersom så få deltagare i etableringsprogram går vidare till arbete eller studier menar Kristdemokraterna att programmet måste göras mer flexibelt. Om det finns ett behov av fler insatser ska programmet kunna förlängas. En fortsatt utbildning inom samma struktur kan ge en bättre kontroll över den nyanländas fortsatta process.

Nedan uppmärksammar jag några av de reformer Kristdemokraterna har på utgiftsområdena 13 och 14, viktiga skillnader gentemot regeringens förslag i budgetpropositionen och bemöter utskottets uppfattning om politikens inriktning. I de kommande betänkandena 2020/21:AU1 och 2020/21:AU2 återkommer jag med en mer fullständig redogörelse för vår politik för jämställdhet och nyanlända invandrares etablering samt arbetsmarknad och arbetsliv.

För utgiftsområde 13 föreslår Kristdemokraterna en utgiftsram som är 461 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Kristdemokraterna anser att den utbildning i form av sfi och samhällsorientering som nyanlända erbjuds bör förläggas redan till asyltiden. Avsikten med detta s.k. asylprogram är att förkorta etableringstiden och bryta den passivitet och den otydlighet om framtiden som handläggningen av asylansökan innebär. Utöver utbildningstiden ska asylsökande ha ett

arbetskrav vid det egna asylboendet; det kan t.ex. gälla lokalvård och trädgårdsarbete. Den som inte deltar i utbildningen eller uppfyller arbetskravet kan få sin dagssättning nedsatt. Asylprogrammet finansieras inom utgiftsområde 1 och förklarar neddragningarna inom anslaget etablerings-åtgärder inom utgiftsområde 13.

Jag håller inte med utskottet i fråga om Jämställdhetsmyndighetens verksamhet. Jag anser att ett aktivt jämställdhetsarbete måste bedrivas inom alla relevanta myndigheter för att få genomslag. Jag menar fortfarande att Jämställdhetsmyndigheten inrättades på bekostnad av en rad fungerande verksamheter, bl.a. Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) i Uppsala och den samordning som Länsstyrelsen i Stockholms län tidigare bedrev när det gäller arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella och andra ändamål. Jämfört med regeringen och utskottet anser jag därmed att det behövs andra prioriteringar, bl.a. bör Jämställdhetsmyndigheten läggas ned och NCK tillföras ytterligare medel för sin viktiga verksamhet.

Ytterligare en felaktig prioritering från regeringens och utskottets sida gäller Delegationen mot segregation som jag också alltjämt anser bör avskaffas. Vidare bör utgifterna för åtgärder mot segregation minskas. Segregation kan brytas genom att få fler att klara skolan och komma i egen försörjning och det behövs därför reformer på dessa områden.

För utgiftsområde 14 föreslår Kristdemokraterna en utgiftsram som är 7 440 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Jag föreslår en lägre anslagsnivå för Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag eftersom den ekonomiska återhämtningen varit något starkare än väntat, och också för att Kristdemokraterna vill se en annan ekonomisk politik än regeringen. Jag anser vidare att den effektivisering av arbetsmarknadspolitiken som inleddes när riksdagen 2018 sa ja till ett gemensamt förslag från Kristdemokraterna och Moderaterna bör återupptas. Till skillnad från den inriktning utskottet förespråkar anser jag att introduktionsjobben bör avvecklas och neddragningar behöver göras bl.a. gällande extratjänster och arbetsmarknadsutbildningar till förmån för bl.a. utökade satsningar på nystartsjobb och en bättre skattepolitik. Matchnings-tjänsterna bör byggas ut i långsammare takt än vad som föreslås av regeringen och utskottet.

Nystartsjobben anser jag är en viktig åtgärd för människor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det måste bli mer förmånligt för arbetsgivaren att använda dessa och jag föreslår därför att lönetaket höjs. Det behövs också medel för fler nystartsjobb och jag anser därmed att det behövs utökade satsningar jämför med vad regeringen och utskottet föreslår.

När det gäller arbetslöshetsförsäkringen anser jag att den konjunkturunsgång som coronapandemin medförde visade att det behövs ett starkt och inkluderande skyddsnät för alla arbetstagare. Arbetslöshetsförsäkringen bör därför göras obligatorisk, på liknande sätt som andra socialförsäkringar. Vidare bör ersättningsnivåerna göras konjunkturbaserade och ge både trygghet och drivkrafter till arbete som successivt ökar via nedtrappad ersättning. Jag

håller inte med utskottet om behovet av att förlänga de tillfälligt höjda ersättningsnivåerna så som regeringen föreslår.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser jag att partimotion 2020/21:3530 (KD) bör tillstyrkas i berörda delar. Regeringens förslag i motsvarande delar bör avstyrkas, likaså övriga oppositionspartiets förslag.